

Malé nebo v Prešove / Františkán zhromaždil 471 relikvií. Nepovažuje
to za zbierku ani za mágiu

Redaktor Pavol Hudák, ktorý píše pre Postoj/Svet kresťanstva, sa bol pozrieť vo františkánskom kláštore v Prešove, kde je na jednom mieste takmer päťsto relikvií.

„Vitajte v malom nebi,“ víta ma pri vstupe do kaplnky vo františkánskom kláštore v Prešove brat Tomáš Becket, vlastným menom Martin Pila. „Takto vítam návštevníkov, ktorí prídu do našej kaplnky,“ vysvetľuje s úsmevom.

V kaplnke, ktorá je vlastne jeden veľký relikviár, sa nachádza 471 relikvií svätých a blahoslavených. Keď sa okolo seba rozhliadnem, vidím po celom obvode kaplnky na stenách fotky svätcov s malými relikviármi.

Chodba v prešovskom kláštore františkánov vedie do kaplnky s relikviami

„Raz prišli mladí, ktorí povedali, že to vyzerá ako maturitné tablo. Svätci už dosiahli svätosť, zvládli akoby takú maturitu,“ hovorí františkán.

Hneď na začiatku sa frátrovi Tomášovi priznávam, že si nie som úplne istý úctou k relikviám, aj keď nie som ani úplným oponentom. Frátra moje slová neprekvapujú, podľa neho sa vždy nájde niekto, kto má voči relikviám výhrady a pripomienky, a úplne to niekedy nechápu ani samotní kňazi.

„Keď vám zomrie niekto blízky, takisto si po ňom necháte nejakú vec na pamiatku, ktorá vám bude toho človeka pripomínať,“ hovorí františkánsky brat. „Aj keď veríme, že dosiahol cieľ, po ktorom túžime a ktorý chceme všetci dosiahnuť, tak takéto veci nám vedľa toho človeka opätovne pripomenúť. Podobne to je aj s relikviou,“ vysvetľuje fráter.

Oponujem, že je predsa rozdiel nechať si po blízkom človeku nejakú drobnosť, ako je šatka,

ruženec, hodinky či iná vec, ktorú používal, a mať doma po niekom kosti.

Relikvie sa nachádzajú po obvode celej kaplnky.

Fráter Tomáš pripomína, že relikvie mali v úcte už raní kresťania. Pozostatky svätého Polykarpa, ktorého upálili okolo roku 155, ľudia zhromaždili a mali vo veľkej úcte ako perly, ako ohňom prečistené zlato. Neskôr sa kresťania stretávali pri hroboch mučeníkov a tam slávil eucharistiu. Fráter Tomáš pripomína, že ešte donedávna museli byť relikvie uložené aj v každom oltári.

„Na každom starom oltári môžete nájsť mramorovú tabuľu, kde boli uložené relikvie. V minulosti, keď chcel kňaz slúžiť omšu, musel mať aj relikvie. Východná cirkev si to zachovala dodnes, v antimenzióne, na ktorom sa premieňa víno a chlieb na eucharistiu, majú zašité aj relikvie. V latinskej cirkvi sa od tejto podmienky upustilo po Druhom vatikánskom koncile,“ približuje históriu úcty k relikviám prešovský františkán.

Hovorí však, že ho nepohoršuje, ak niekto odmieta úctu k ostatkom svätých. „Kto tomu nechce veriť, nemusí, nie je to základ našej viery. Ak si relikvie niekto neuctí, mňa to nemá prečo pohoršiť. Niekoho môže osloviť život svätca a nemusí ísť k samotným relikviám.“

Nejde o počty

Keď sa pýtam frátra Tomáša, ako vznikol nápad urobiť takúto zbierku relikvií, hneď ma opraví, že toto slovo v súvislosti s relikviami nemá rád. Nepovažuje to za zbierku, ale za relikviár. Jeho cieľom nie je mať čo najviac relikvií ani súťažiť o nejaké rekordy.

Relikviár nepovažuje za svoje dielo, ale za Božie. „Začalo sa to tak, že sa mi do rúk často dostávali dotykové relikvie tretieho stupňa,“ hovorí fráter Tomáš a vysvetľuje, že relikvie delíme do troch stupňov.

Relikvie prvého stupňa sú priamo z tela, napríklad kosť, vlas či krv. Relikvie druhého stupňa sú predmety, ktoré svätec používal. Bežní veriaci však môžu vlastniť len relikvie tretieho stupňa, to je napríklad kúsok látky, ktorá bola priložená k relikviám prvého stupňa.

„Pred 23 rokmi som pôsobil v Trnave. Vtedy ešte nebola taká možnosť putovať ako dnes a mnohí ľudia chceli navštíviť miesta spojené so životom svojich obľúbených svätcov alebo patrónov. A tak mi napadlo, že skúsím požiadať o relikvie prvého a druhého stupňa, aby si ich mohli veriaci uctiť,“ spomína na počiatky tejto myšlienky fráter Tomáš.

Poslednou „relikviou“ je zrkadlo. Keď sa naň návštevníci pozrú, vidia seba. Ide o odkaz, že všetci sme povolani k svätosti.

Získať relikvie nie je vždy jednoduché

Ako získať relikvie, sa Tomáš Becket Pila učil postupne. Prvá relikvia, o ktorú požiadal, bola relikvia svätého Leopolda Bogdana Mandiča. Priznáva, že neovláda cudzí jazyk, a tak mu so žiadosťou musel vždy pomôcť niektorý spolubrat. „Čo som ja pre to urobil, bolo, že som poslal listy. Chudák provinciál si to odnášal, lebo ich musel podpísať, a nie málo,“ smeje sa fráter Tomáš.

Ďalej vysvetľuje, že relikvie udeľuje postulátor svätorečenia alebo blahorečenia. „On vydáva relikvie. Mala by tam byť aj listina a pečať na červenej stužke. Listina je certifikát pravosti. Bez toho by nemala byť relikvia vystavená. Keď je na relikviári porušená pečať, už by to mala byť prekážka,“ opisuje podmienky brat Tomáš.

Pokiaľ ide o starších svätcov, relikvia sa dá zväčša získať tromi spôsobmi. „Staršie relikvie získavame od sestier dominikánok v Ríme, ktoré majú na starosti prípravu relikvií už asi sto rokov. Sú to klauzúrne sestry. Majú podmienku, že ak nežiadate relikviu dominikánskeho svätca, tak do téky vložia aj relikviu dominikánskeho svätca, pretože listinu podpisuje dominikánsky postulátor,“ vysvetlil fráter Tomáš.

Ostatky svätcov sa dajú získať aj cez generálne domy jednotlivých reholí a kongregácií alebo v Bazilike Santa Maria Maggiore. Podmienkou je aj to, že o relikviu môže žiadať len správca kostola, a niekedy je podmienkou aj podpis miestneho biskupa či provinciálneho

Malé nebo v Prešove / Františkán zhromaždil 471 relikvií. Nepovažuje to za zbierku ani za mágiu

predstaveného.

Podľa frátra Tomáša sa kedysi relikvie dali získať ľahšie, posielali mu ich aj obyčajnou poštou. „Nie raz sa relikvie pri doprave stratili, niektorí hovoria o satanistoch, ktorí to vedeli zistiť a kradli ich,“ vysvetľuje dôvody, prečo sa už relikvie dnes poštou neposielajú. Keď mu teda dnes schvália darovanie relikvie, musí mať niekoho, kto ju prevezme a dopraví do Prešova.

Ďalším dôvodom, prečo relikvie posielajú len na žiadosť správcu kostola, ktorú podpisuje biskup alebo provinciálny minister, je aj to, aby sa s relikviami neobchodovalo.

S ostatkami svätcov sa obchodovalo najmä v stredoveku a mnohé relikvie sa aj falšovali. No deje sa to aj dnes.

Fráter Tomáš uvádza jeden konkrétny príklad. „Prišiel za mnou chalan, ktorý si relikviu kúpil cez internet. Mal to zabalené v papieriku a od nás chcel, aby sme mu to uložili do téky, teda do puzdierka, kam sa relikvie ukladajú. My však prakticky nemáme voskovú pečať ani nemáme právo vydávať doklad o pravosti relikvie. Upozornil som ho na to, ale veľmi chcel relikviu dať do téky. Keď sme to rozbalili, vyzeralo to naozaj veľmi staro, relikvia bola v papieriku zapečatená a bolo uvedené, že patrí svätému Dominikovi. Ale keď sme to rozbalili úplne, tak tá kvázi relikvia bola zabalená v celofáne. To však nie je správny postup. Relikvie sa dávajú do takej akoby vaty,“ opisuje svoju skúsenosť a dodáva, že problém s falošnými relikviami mali aj kapucíni v Taliansku.

Každá relikvia má pri sebe aj portrét svätca.

Relikvie svätých v Prešove vystavujú aj vo františkánskom kostole sv. Jozefa. Pred

pandémiou si ľudia mohli uctiť relikviu niektorých svätcov v deň ich spomienky. Pred sviatkom Všetkých svätých zasa zvykli v kostole vystaviť k úcte celý relikviár.

Františkáni relikvie z kaplnky však nepožičiavajú, lebo nikdy nevedia, kto príde do kaplnky kvôli ktorému svätcovi. Prichádzajú napríklad aj birmovanci, ktorých niekedy zaujme niektorý svätec, podľa ktorého si vyberú birmovné meno.

Niekedy zasa prídu skupiny veriacich, ktoré majú v kaplnke aj svätú omšu, inokedy zasa niekto príde a chce sa sám pomodliť v tichu.

Keďže o niektoré relikvie bol väčší záujem, majú ich dnes už po dvakrát a prepožičiavajú ich. Putovných relikvií je sedem. Najväčšej úcte sa teší svätý páter Pio či svätý Šarbel. Na starosti ich majú zdravotnícki dobrovoľníci, ktorí ich prepožičiavajú záujemcom zväčša na deväť dní.

„Pre tých ľudí to má zmysel. Jedna pani túžila celý život navštíviť miesto, kde žil páter Pio, ale nepodarilo sa jej dostať sa tam. Keď onkologicky ochorela, prepožičali sme jej relikviu tohto svätca. Pani bola veľmi dojatá a bola to pre ňu veľká duchovná posila,“ vyzdvihuje fráter význam relikvie pre niektorých ľudí.

Tomáš Pila hovorí, že majú spísané viaceré svedectvá, keď si ľudia vyprosili milosti. „Mnohí v relikviách svätcov vnímajú Božiu prítomnosť. Mali sme skúsenosť, že sa istý chlapec narodil predčasne a nebolo isté, či prežije. Prepožičal som tej rodine relikviu svätého Šarbela, s ktorou za ním chodili a modlili sa. Chlapec je v poriadku a dnes je to živé, úžasné dieťa. Rodičia potom syna v tejto kaplnke dali aj pokrstiť,“ hovorí o ďalšom zázraku františkánsky rehoľník.

„To ma utvrdzuje v tom, že to má zmysel. Nemusí ísť vždy o veľký zázrak, ale niekedy sa na príhovor svätých podarí v rodine vyriešiť dlhodobý problém,“ približuje františkán ďalšie skúsenosti.

Pred pandémiou relikvie pravidelne vystavovali k verejnej úcte v Kostole sv. Jozefa v Prešove.

Pred pandémiou relikvie pravidelne vystavovali k verejnej úcte v Kostole sv. Jozefa v Prešove.

„Dnes sa bojíme utrpenia, ale keď čítame životopisy svätcov, ani oni to nemali ľahké. Niekedy si predstavujeme, že ich život bol super. Napríklad pri fatimských deťoch vidíme niekedy len romantiku, že boli pastieri, ktorým sa zjavila Panna Mária. Ale čo bolo okolo toho, bolo pre nich ťažké. Mohli by byť aj patrónmi v tomto období, keďže zomreli na španielsku chrípku,“ zamýšľa sa fráter Tomáš, ktorý má fatimské deti medzi obľúbenými

Malé nebo v Prešove / Františkán zhromaždil 471 relikvií. Nepovažuje to za zbierku ani za mágiu

svätcami rovnako ako svätého Tomáša Becketa, po ktorom nosí reholné meno.

Úcta k relikviám a svätým nie je mágia

Fráter Tomáš dôrazne upozorňuje, že z úcty k relikviám sa nemôže stať akási mágia. Dôležité je uvedomiť si, že svätci sú mostom medzi Bohom a ľuďmi a zázraky koná len Boh. Samého ho zamrzelo, keď v kostole ponúkli ľuďom adoráciu a svätú omšu spojenú s mazaním olejom svätého Šarbela. Všimol si, že pre niektorých ľudí bolo dôležitejšie pomazanie olejom ako adorácia či modlitba. Toto považuje za nesprávny postoj.

Mimochodom, keď hovoríme o svätom Šarbelovi, fráter prezrádza, že olej, ktorý je u nás v posledných rokoch rozšírený a populárny, nie je olej, ktorý vytekal z jeho hrobu. Olej svätého Šarbela požehnávajú mnísi na jeho hrobe. To však vraj väčšina ľudí nevie.

V kaplnke sa nachádza aj relikvia svätého kríža.

Rovnako sa dozvedám ďalšiu prekvapujúcu informáciu. A to, že o niektorých svätých sú dnes pochybnosti, či naozaj žili, či ich existencia nie je len legendou. Príkladom je napríklad svätá Katarína Alexandrijská, ktorá síce ostala v liturgickom kalendári, ale zo zoznamu svätých ju vyčiarkli.

Fráter Tomáš sa neodvažuje povedať, ktorá relikvia je najvzácnejšia, pretože každý svätec je vzácny. Reholník si o každom svätcovi, ktorého relikviu v Prešove vlastní, naštudoval jeho životopis a vie o ňom niečo povedať. Presviedčam sa o tom aj sám. Keď ma zaujala niektorá relikvia, hneď som k danému svätcovi dostal nejaké zaujímavé informácie.

Malé nebo v Prešove / Františkán zhromaždil 471 relikví. Nepovažuje to za zbierku ani za mágiu

V „malom nebi“ v Prešove okrem relikvií svätcov nájdeme aj relikviu svätého kríža. K nej Tomáš Becket Martin Pila poznamenáva aj to, že keby sme všetky relikvie kríža, ktoré sú vo svete, zhromaždili, tak máme z toho koráb. Niektoré totiž vznikli tak, že sa kus dreva priložil na originál a po stáročiach sa pri niektorých kúskoch dreva nevie, či sú skutočne zo samotného kríža alebo sú len dotykové.

Boli však svätci, ktorí dokázali rozlíšiť, či je relikvia pravá. Takýto dar mala napríklad Katarína Emmerichová.

Tomáš Becket hovorí, že neraz odpovedá na otázku, či si relikvie z Prešova zoberie, keď ho predstavení preložia. Zdôrazňuje, že to nie je jeho majetok; ostatky svätcov patria františkánskej reholi. Aj keď sa pôvodne relikvie sťahovali s frátrom Tomášom z Trnavy do Hlohovca a z Hlohovca do Prešova, dnes majú v Prešove stabilné miesto, kde sa veriaci môžu prísť pomodliť, uctiť si svojho patróna či obľúbeného svätca a načerpať tak duchovnú silu.

Pavol Hudák - Postoj/Svet kresťanstva

The post [Malé nebo v Prešove / Františkán zhromaždil 471 relikví. Nepovažuje to za zbierku ani za mágiu](#) appeared first on [Zasvätený život](#).

(Zamyslenie zo stránky zasvatenyzivot.sk.)